

تست های پوستی

بیماران آلرژیک معمولاً در برخورد با مواد آلرژن یا حساسیت زا دچار علائم می شوند، تست پوستی یک روش تشخیصی است که در مشخص نمودن ماده حساسیت زا کمک کننده است. تست های پوستی، سریع، دقیق، بیخطر، قابل اعتماد و نسبتاً ارزان هستند و به شکل تست پوستی پریک، تست داخل جلدی و تست پاچ قابل انجام است که هر کدام در موارد خاصی انجام می شود.

۱- تست پوستی پریک (skin prick test)

تست پوستی پریک یکی از انواع تست های آلرژیک است که برای تشخیص واکنش های حساسیتی فوری بکار می رود. این تست معمولاً برای تشخیص آلرژیک به گرده گیاهان، قارچ ها، پر و پوست حیوانات و حشرات مثل زنبور، مایت یا هییره موجود در گرد و خاک، مواد غذایی و همچنین داروها بکار می رود.

موارد استفاده تست پوستی پریک:

نتایج تست پریک در تشخیص ماده حساسیت زا کمک کننده است، لذا در راهنمایی بیماران آلرژیک در پرهیز از عوامل آلرژیک که فرد به آن حساسیت دارد مانند حیوانات خانگی، مایت گرد و غبار و مواد غذایی خاص و ... بکار می رود. همچنین از نتایج تست پریک می توان در انجام حساسیت زدایی و ایمونوتراپی (واکسن آلرژیک) در درمان بیماری هایی مثل آسم، رینیت آلرژیک و حساسیت به نیش زنبور بهره جست.

تست پوستی پریک روش بسیار مناسب برای تشخیص عامل حساسیت زا در بیماری هایی زیر می باشد:

- آسم
- آلرژیک بینی (رینیت آلرژیک)
- آلرژیک چشم (کونژکتیویت آلرژیک)
- آگزمای سرشتی (آگزمای اتوپیک)
- آنافیلاکسی (یک نوع واکنش حساسیت شدید و سیستمیک)
- آلرژیک غذایی
- حساسیت به نیش حشرات و زنبور
- کهیر
- حساسیت به لاتکس

روش انجام تست پریک:

در تست پوستی پریک از عصاره آلرژن که بصورت محلول تهیه شده است استفاده می شود. این عصاره ها توسط شرکت های دارویی محدودی در دنیا ساخته می شوند و دارای تاریخ مصرف هستند و باید در شرایط ویژه ای نگه داری شوند.

در این روش یک قطره از محلول عصاره آلرژن بر روی پوست قرار داده می شود، سپس با یک سرسوزن ظریف یا لانست در محل قطره یک اشاره کوچکی به پوست می شود بطوریکه مقداری جزئی از سطح پوست بلند شود و عصاره توسط سرسوزن به داخل جلد نفوذ کند. بعد از ورود عصاره به داخل پوست در صورتیکه فرد به آن آلرژن حساسیت داشته باشد، معمولا طی ۱۵ تا ۲۰ دقیقه بعد در محل تست، تورم و قرمزی ایجاد می شود که اندازه بزرگی تورم و قرمزی به میزان حساسیت فرد بستگی دارد. جهت بررسی میزان واکنش پذیری فرد از کنترل مثبت و منفی استفاده می شود که معمولا برای کنترل مثبت از محلول هیستامین و برای کنترل منفی از آب مقطر استفاده می شود. بهترین مناطق جهت انجام تست پوستی پریک به ترتیب پوست نواحی بالای پشت، پایین پشت، بازو و جلوی ساعد می باشد ولی معمولا در قسمت قدامی ساعد و در برخی موارد در پشت تنه فرد انجام می شود.

۲- تست داخل جلدی (intradermal allergy test)

این تست نیز مانند تست پوستی پریک است با این تفاوت که در این تست، عصاره آلرژن توسط سرسرنج با کالیبر کوچک به داخل پوست بیمار تزریق خواهد شد

نتایج دو آزمون فوق طی پانزده الی بیست دقیقه پس از انجام تست قرائت خواهد شد. این دو تست بدون درد یا با حداقل درد همراه هستند و از سن سه ماهگی به بعد قابل انجام هستند. جهت انجام صحیح این تست ها و جلوگیری از منفی شدن کاذب نتایج، توصیه می شود قبل از انجام این آزمون ها به نکات زیر توجه شود:

- در روز انجام آزمون از استعمال کرم های مرطوب کننده و پمادهای حاوی کورتون در محل تست اجتناب کنید
- یک هفته قبل از انجام تست از مصرف داروهای آنتی هیستامینی مانند دیفن هیدرامین، ستیریزین، هیدروکسی زین، سیپروهیتادین، لوراتادین، سرماخوردگی و... یا داروهای آرامبخش مثل آمی تریپتیلین، نورتریپتیلین، دوکسپین و... اجتناب نمایید. از مصرف رانیتیدین و مونته لوکاست یک روز قبل از تست خودداری نمایید.

۳- تست پوستی patch

این تست برای تشخیص واکنش‌های افزایش حساسیت تاخیری بکار می‌رود. در این روش عصاره عامل حساسیت زا بر روی یک چسب پوستی یا داخل یک محفظه مخصوص قرار داده شده است. برای انجام این تست برچسب حاوی عصاره آلرژن به مدت سه تا چهار روز بر سطح پوست بیمار چسبانده می‌شود. در صورت وجود حساسیت به عامل مربوطه تورم و قرمزی و تاول در پوست محل آزمون رخ خواهد داد. این تست در تشخیص برخی از اشکال آلرژی‌های غذایی، حساسیت‌های پوستی تماسی ناشی از لوازم آرایشی یا عوامل شغلی کاربرد دارد. این آزمون معمولا در ناحیه پشت تنه بیمار انجام می‌شود.

برای جلوگیری از بروز اشتباه در نتایج این تست توصیه می‌شود یک هفته قبل از انجام تست patch از مصرف کورتون‌های موضعی مانند پماد هیدروکورتیزون یا بتامتازون در قسمت پشت تنه خودداری کنید و داروهای خوراکی یا تزریقی کورتون دار به مدت یک تا دو هفته مصرف نکنید. همچنین در روز انجام تست استحمام نمایید اما از مرطوب کننده‌های موضعی پوست استفاده نکنید و ترجیحا در مدت زمانی که برچسب در سطح پوستتان قرار دارد حمام نکرده و از قرار گرفتن پوست ناحیه مورد بررسی در معرض آفتاب خودداری کنید. از انجام فعالیتهایی که منجر به تعریق می‌گردند در ایامی که برچسب بر روی پوستتان قرار دارد اجتناب کنید.

نکته بسیار مهم:

با توجه به اینکه در انجام این تست‌ها احتمال بروز برخی واکنش‌های الرژیک وجود دارد و همچنین تفسیر نتایج تست‌های پوستی و انتخاب درمان‌های مناسب از جمله ایمونوتراپی نیاز به داشتن صلاحیت علمی و دانش کافی دارد لذا انجام این تست‌های پوستی بایستی منحصرآ توسط پزشک فوق تخصص آسم و آلرژی انجام شوند.